

Handelingsgerichte ontwikkelingsperspectieven in het basisonderwijs

24 maart 2010

Programma

- **Wat** is een ontwikkelingsperspectief (OPP)
- Voor **wie** een OPP?
- **Waarom** van een OPP?
- **Wanneer** een OPP opstellen?
- **Hoe** krijgt een OPP vorm binnen school?

Wat is een OPP?

Ontwikkelingsperspectief (OPP):

het eindniveau van de leerling dat verwacht / nagestreefd wordt.

Voor wie een OPP?

Voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften:

- Met een indicatie voor SO (of SBO)
  - Let op: dit zijn dus de leerlingen met een ‘rugzakje’ (Igf)
- Met een verwachte uitstroom naar praktijk- of voortgezet speciaal onderwijs;
- Met cognitieve of sociaal-emotionele belemmeringen op één of meerdere vakgebieden (rekenen, technisch of begrijpend lezen)
  - Let op: tot deze groep behoren vooral leerlingen die naar verwachting zullen uitstromen naar het LWOO.

Voor wie een OPP?

De inspectie voor onderwijs controleert of voor alle leerlingen die ten hoogste het eindniveau van groep 7 halen (op een of meerdere (vak)gebieden) een OPP gesteld is.

Dit zijn:

- leerlingen met een $I_r < 83\%$,
- die op termijn naar het leerwegondersteunend onderwijs (lwoo), het voortgezet speciaal onderwijs (vso) dan wel het praktijkonderwijs (pro) zullen gaan.

Waarom een OPP?

- We werken planmatig en doelgericht!
- We stemmen af op wat de leerling nodig heeft om de doelen te behalen!
- We weten dat het kind in wisselwerking staat met de groep, de leerkracht, de school en de ouders; en we stemmen daarop af.
- Samen met de leerling, de ouders, interne en externe begeleiders maken we het onderwijs passend!
- We zijn open over HOE we willen werken en WAAROM!

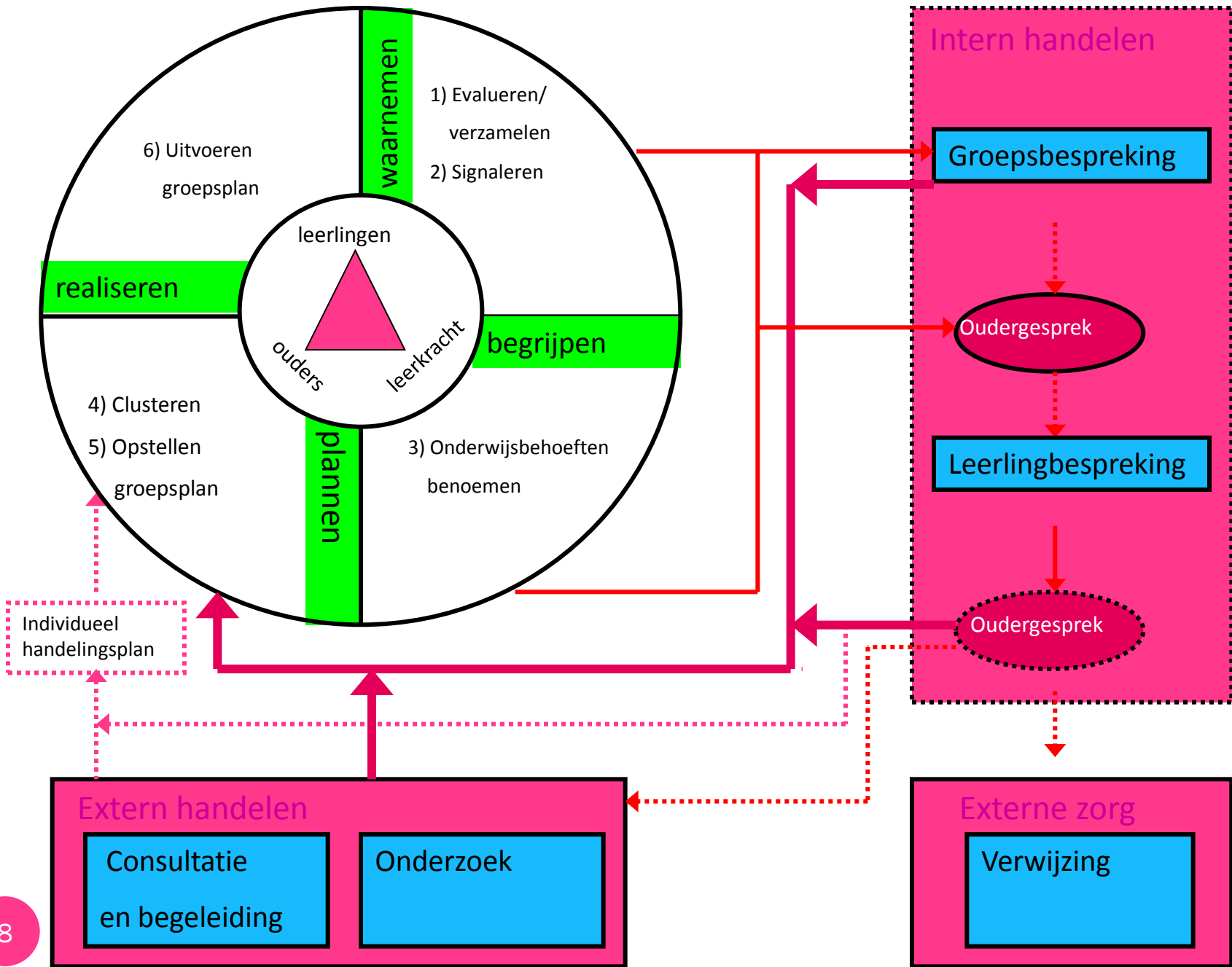
Gebaseerd op: Pameijer, van Beukering & de Lange, 2009

Nog niet overtuigd?

De onderwijsinspectie controleert!

- ➔ Zijn er leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften?
- ➔ Is een realistisch eindniveau bepaald?
- ➔ Zijn er tussendoelen geformuleerd?
- ➔ Volgt de school de leerlingen adhv deze tussendoelen en worden de doelen behaald?

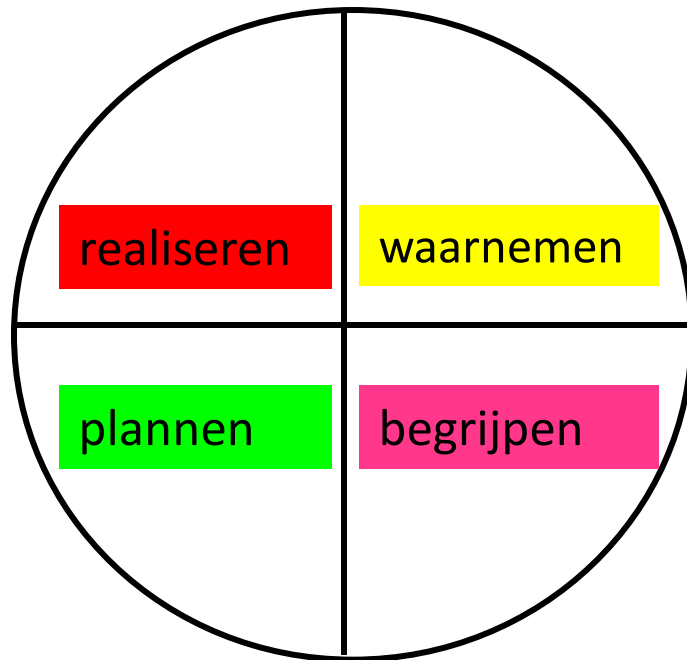
Gebaseerd op: Inspectie van onderwijs, oktober 2009

Wanneer OPP opstellen?

1) Evalueren groepsplan en verzamelen leerlinggegevens

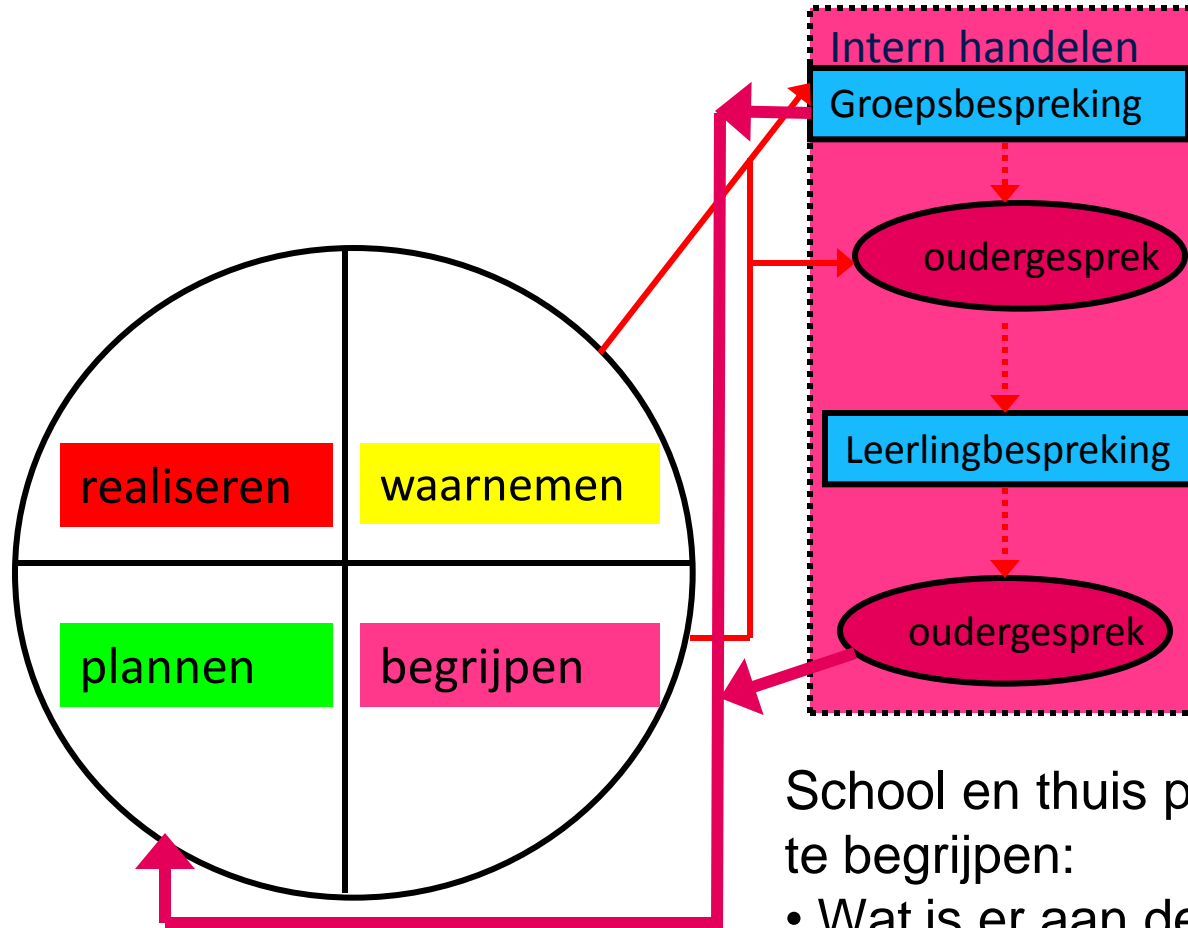

De leerling behaalt een doel niet

2) Signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Er zijn zorgen op gebied van leren, werkhouding of sociaal-emotioneel functioneren

Wanneer OPP opstellen?

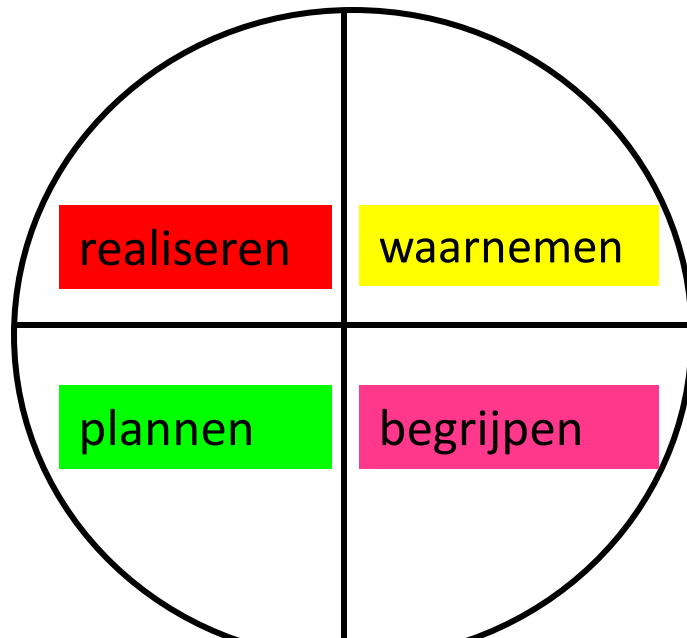

School en thuis proberen samen te begrijpen:

- Wat is er aan de hand?
- Hoe worden de doelen wel behaald?

Wanneer OPP opstellen?

6) Uitvoeren van het groepsplan

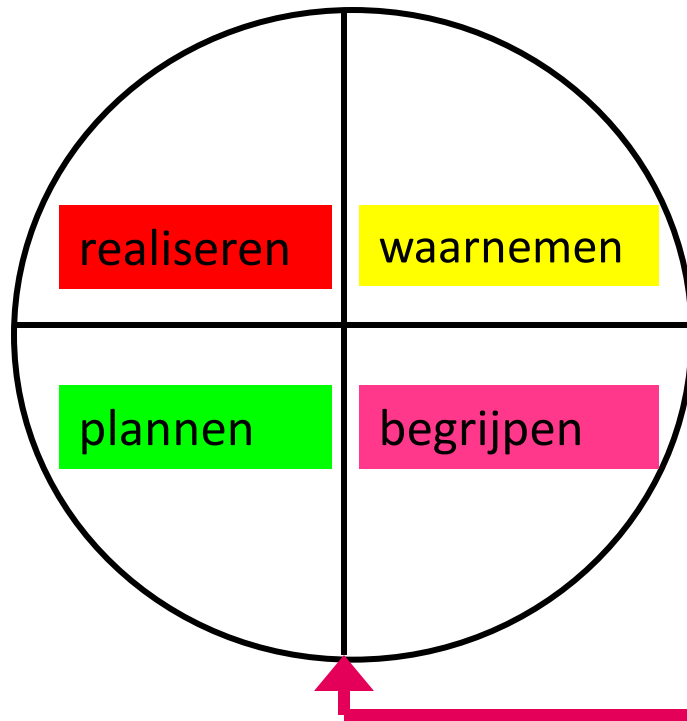
- We schrijven een plan
- We voeren het uit

4) Clusteren van leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften

5) Opstellen van het groepsplan

Wanneer OPP opstellen?

1) Evalueren groepsplan en verzamelen leerlinggegevens

- Specifiek handelen leidt niet tot het behalen van de doelen

en/of

- Er is onvoldoende zicht op wat de leerling nodig heeft om de onderwijsdoelen te behalen

Extern handelen

Consultatie
en begeleiding

Onderzoek

Wanneer OPP opstellen?

Met externe deskundigheid 'onderzoeken':

(bijv: samenwerkingsverband, 'eigen' orthopedagoog/psycholoog, onderwijsbegeleidingsdienst)

- Wat maakt dat deze leerling, in deze groep, met deze leerkracht, op deze school, etc de onderwijsdoelen niet behaalt? **begrijpen**
- Op welke wijze kan gerealiseerd worden dat deze leerling de doelen wel behaalt? **onderwijsbehoeften**
- Is deze leerling ten hoogste in staat om de einddoelen van groep 7 te behalen? **ontwikkelingsperspectief**

Wanneer OPP opstellen?

Om de vraag te beantwoorden 'Is deze leerling in staat om ten hoogste de einddoelen van groep 7 te behalen?' wordt gebruik gemaakt van:

- Intelligentie-onderzoek en/of
- Psychologisch-didactisch onderzoek en/of
- Geschiedenis van handelingsplannen

Uit: Analyse en waardering opbrengsten PO, Inspectie van onderwijs, oktober 2009

sbo Beatrix de Burcht, opdc Citadel, Gorinchem

Hoe krijgt OPP vorm?

Bepaal met externe hulp het **uitstroomniveau**

(zie bijlage voor indicatie uitstroomniveau)

 Stel een **specifieke (eigen) leerlijn** op

OPP in de vorm van een leerlijn

Eindniveau

Einddoel per vak + overige relevante doelen

Tussendoelen

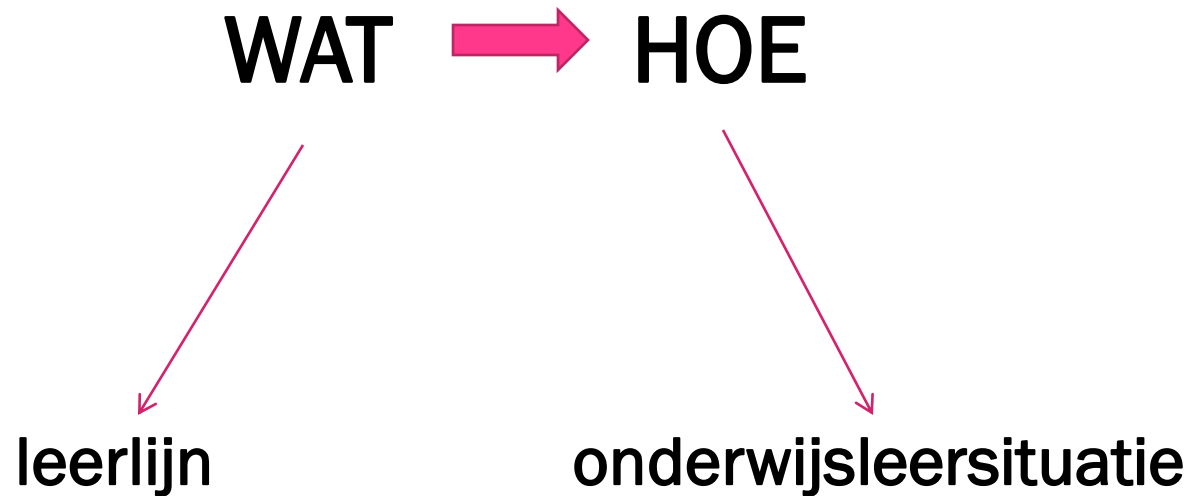
Leerstofplanning per jaar

Een eigen leerlijn...

- is gebaseerd op de standaardleerlijn aan alle leerlingen (gezien het OPP van deze leerling)
- bevat de doelen uit de standaardleerlijn die **daarnaast** relevant zijn voor *alle leerlingen*
- bevat doelen die relevant zijn voor *deze leerling*
- geeft weer **wat** de tussendoelen zijn en **wanneer** deze behaald moeten worden (per jaar)

Hoe krijgt OPP vorm?

afstemmen op de onderwijsbehoeften !

Hoe krijgt OPP vorm?

Aspecten van de onderwijsleersituatie

Zoals:

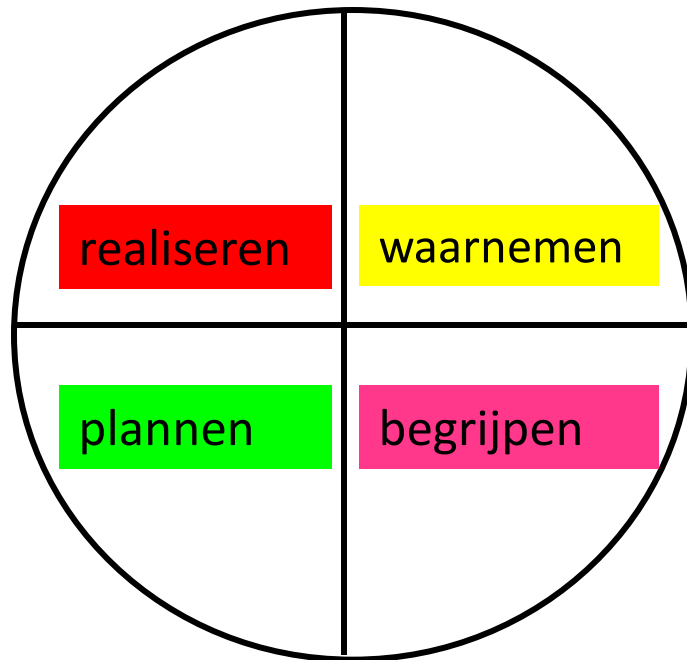
- Leertijd
- Klassenmanagement (zoals lesrooster)
- Didactische aanpassingen (zoals verlengde instructie, preteaching)
- Pedagogisch handelen (zoals positieve feedback)
- Schoolklimaat

Hoe krijgt OPP vorm?

Leerlijn en onderwijsleersituatie is
onderwijsarrangement

Evaluatie binnen 1-zorgroute

1) Evalueren tussendoelen onderwijsarrangement

- Behaalt de leerling de tussendoelen?
- Gaat hij sneller/langzamer dan voorspeld?
- Wat betekent dit?

Voor de toekomst

- Maak afspraken op schoolniveau:
  - Wie is verantwoordelijk voor
    - Het besluit tot het opstellen van een eigen leerlijn voor leerlingen?
    - Het ontwerpen van een onderwijsarrangement voor deze leerlingen?
    - Het volgen of leerlingen zich volgens het gestelde perspectief ontwikkelen?
(minimaal eenmaal per jaar evalueren en vastleggen van deze evaluatie!)
  - Hoe willen we onderwijsarrangementen vastleggen?
  - ...

Voor de toekomst

Bedenk als school of het handig(er) is om (standaard)leerlijnen te hanteren voor

- Gemiddelde leerlingen van je school
- Leerlingen die zich minder goed ontwikkelen (1 of meer vakken)
- Leerlingen die zich beter ontwikkelen (1 of meer vakken)

Zo heeft niet elke zorgleerling een uniek onderwijsarrangement nodig!

Deze presentatie werd verzorgd door:

Sjanine Macleane & Margreet Scherpenisse

Sectie orthopedagogen/psychologen

OPDC Citadel

sbo Beatrix de Burcht

Gorinchem

0183 - 699331

info@opdc-citadel.nl

www.opdc-citadel.nl

www.beatrixdeburcht.nl

Bijlage

HGW / 1-zorgroute

- Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam. Pameijer, van Beukering, de Lange, 2009

Inspectie van onderwijs

- www.onderwijsinspectie.nl
  - Analyse en waarderingen van opbrengsten, primair onderwijs, oktober 2009

Leerlijnen:

- CED leerlijn spelling po en sbo
- <http://tule.slo.nl/index.html> (tussendoelen en leerlijnen)

Bijlage

Op basis van problematiek (IQ, leerstoornissen en sociaal-emotionele problemen) kan uitstroomniveau bepaald worden samen met externe deskundigheid.

Uitstroomniveau	Intelligentieniveau	Indicatie ontwikkelingsperspectief voor RW, TL en BL
PRO	55-80	Eindniveau groep 5
LWOO	75-90	Eindniveau groep 6
LWOO	80-90, en specifieke stoornis (bijvoorbeeld dyslexie, dyscalculie)	Eindniveau groep 6 voor het betreffende vakgebied
LWOO	90-120 en sociaal-emotionele problemen	Eindniveau groep 7

Uit: Analyse en waardering opbrengsten PO, Insp van ond, oktober 2009 Tabel 27 indicatie voor relatie uitstroomniveau, intelligentieniveau en ontwikkelingsperspectief